

W związku z jakim rodzajem czynu zabronionego otrzymam kompensatę?

Kompensatę możesz otrzymać, jeżeli w wyniku czynu zabronionego doznałeś **ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia, trwających dłużej niż 7 dni**. Nie ma znaczenia, czy jest to przestępstwo umyślne bądź nieumyślne, czy miało miejsce zastosowanie przemocy. Ważne jest, czy wystąpił opisany wyżej skutek.

Czy otrzymam kompensatę, jeżeli jestem krewnym lub osobą pozostającą na utrzymaniu ofiary czynu zabronionego zmarłej w następstwie popełnienia czynu zabronionego? Kto z krewnych lub jakie osoby pozostające na utrzymaniu ofiary czynu zabronionego mogą otrzymać kompensatę?

Jeżeli ofiara czynu zabronionego poniosła śmierć, o kompensatę możesz się ubiegać, jeżeli ofiara była dla Ciebie:

małżonkiem lub konkubentem,

rodzicem, dziadkiem, pradiadkiem,

dzieckiem – także adoptowanym – wnukiem lub prawnukiem.

Nie ma znaczenia, czy pozostawałeś na utrzymaniu ofiary.

Czy otrzymam kompensatę, jeżeli jestem krewnym lub osobą pozostającą na utrzymaniu ofiary czynu zabronionego, która pozostała przy życiu? Jacy krewni lub jakie osoby pozostające na utrzymaniu ofiary czynu zabronionego mogą otrzymać kompensatę w tym przypadku?

W takim przypadku kompensata przysługuje wyłącznie ofierze czynu zabronionego.

Czy mogę otrzymać kompensatę, jeżeli nie jestem obywatelem państwa członkowskiego UE?

O tym, czy otrzymasz kompensatę decyduje nie obywatelstwo, ale miejsce stałego pobytu. Kompensatę możesz uzyskać, jeżeli miejsce Twojego stałego pobytu znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Czy mogę dochodzić kompensaty ze strony państwa, jeżeli w nim mieszkam i z niego pochodzę (jest to państwo mojego zamieszkania lub obywatelstwa), nawet jeżeli czyn zabroniony został popełniony w innym państwie członkowskim UE? Czy mogę tak zrobić zamiast dochodzić kompensaty w państwie, w którym doszło do popełnienia czynu zabronionego? Jeżeli tak, na jakich warunkach?

O kompensatę przed polskim organem orzekającym możesz ubiegać się wyłącznie w przypadku, gdy czyn zabroniony został popełniony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jeżeli czyn został popełniony na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, o kompensatę możesz ubiegać się tylko w tym państwie. Jeżeli będziesz potrzebował pomocy, udzieli Ci jej Prokurator Okręgowy pełniący służbę w pobliżu Twojego miejsca stałego pobytu.

Czy muszę zawiadomić policję o popełnieniu przestępstwa, aby móc dochodzić kompensaty?

Policja lub prokuratura powinny zostać zawiadomione o popełnieniu czynu zabronionego, ponieważ odpis zawiadomienia należy załączyć do wniosku o przyznanie kompensaty. Nie musisz robić tego osobiście. Prokurator, który będzie prowadził w tej sprawie postępowanie przygotowawcze udzieli Ci pomocy w uzyskaniu kompensaty. Pamiętaj, że złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa uwiarygodni Twoje żądanie w sytuacji, gdy sprawca nie został wykryty.

Czy muszę czekać na zakończenie dochodzenia policyjnego lub postępowania karnego przed wystąpieniem o kompensatę?

Wniosek o kompensatę możesz złożyć zanim zostanie zakończone postępowanie prowadzone przez prokuraturę (policję) lub sąd. Decyzja o przyznaniu kompensaty może zapaść zanim zakończy się postępowanie karne.

Czy muszę dochodzić najpierw odszkodowania od sprawcy – jeżeli został zidentyfikowany?

Dochodzenie odszkodowania od sprawcy ma sens tylko wtedy, gdy istnieje realna szansa, że je od niego otrzymasz. W sytuacji, gdy nie będzie możliwe zapłacenie przez sprawcę odszkodowania, możesz wystąpić o kompensatę bez konieczności wcześniejszego występowania przeciwko sprawcy. Będziesz musiał wówczas wykazać, że nie otrzymasz od niego odszkodowania. Może się tak zdarzyć w sytuacji, gdy sprawca nie ma żadnego majątku, albo przez wiele lat będzie przebywał w zakładzie karnym, gdzie nie pracuje.

Jeżeli sprawca nie został zidentyfikowany lub skazany, czy jestem nadal uprawniony do otrzymania kompensaty? Jeżeli tak, jakie dowody powinienem przedstawić na potwierdzenie mojego roszczenia?

Kompensata przysługuje niezależnie od tego, czy sprawca czynu zabronionego został ustalony lub skazany. W takim przypadku w toku postępowania o przyznanie kompensaty powinieneś wykazać, że zdarzenie, w związku z którym dochodzisz kompensaty, było czynem zabronionym.

Czy istnieje termin na wniesienie wniosku o kompensatę?

Ubiegając się o kompensatę pamiętaj, że wniosek powinieneś złożyć nie później niż w terminie 5 lat od dnia jego popełnienia. Wniosek złożony po tym terminie nie zostanie uwzględniony.

Jakie straty i wydatki zostaną pokryte przez kompensatę?

Czy kompensata pokryje na przykład:

a) W przypadku ofiary czynu zabronionego:

- **Szkoda majątkowa (nie psychiczna)**

koszty związane z leczeniem (leczenie – leczenie szpitalne lub ambulatoryjne, rekonwalescencja) tak

dotąd potrzebny lub koszty wynikające z uszczerbku na zdrowiu (tj. opieka i pomoc, tymczasowe lub stałe leczenie, długotrwała fizjoterapia, dostosowanie miejsca zamieszkania, specjalne wyposażenie itp.) tak

trwały uszczerbek na zdrowiu (np. kalectwo i inna trwała niepełnosprawność)

utrata zarobków w trakcie leczenia oraz po jego zakończeniu (w tym utracone zarobki i utrata zdolności do pracy zarobkowej lub obniżenie standardu życia itp.) tak

utracone możliwości nie

koszty postępowania prawnego związanego ze zdarzeniem, które spowodowało szkodę, takie jak opłaty prawne, koszty sądowe nie

kompensata z tytułu skradzionej lub zniszczonej własności osobistej nie

Inne

- **Szkoda niemajątkowa (krzywda):**

ból i cierpienie ofiary nie

b) W przypadku osób uprawnionych lub krewnych ofiary:

- Szkada majątkowa (nie psychiczna)

koszty pogrzebu koszty leczenia (np. terapia dla członka rodziny, leczenie ambulatoryjne lub szpitalne, rehabilitacja) tak
utrata środków utrzymania lub utracone możliwości tak

- Szkada niemajątkowa (krzywda):

ból i cierpienie krewnych lub osób uprawnionych/kompensata dla osób pozostających przy życiu po śmierci ofiary czynu zabronionego **nie**

Czy kompensata zostanie wypłacona jednorazowo czy będzie wypłacana w miesięcznych ratach?

Kompensata jest wypłacana jednorazowo. Wypłaca ją sąd, który wydał orzeczenie o jej przyznaniu w terminie miesiąca od uprawomocnienia się tego orzeczenia.

W jaki sposób moje własne zachowanie w związku z czynem zabronionym, moja karalność lub brak współpracy w toku postępowania o kompensatę wpływają na otrzymanie kompensaty lub wysokość kwoty, którą otrzymam?

Jeżeli przyczyniłeś się do popełnienia czynu zabronionego, kompensata zostanie proporcjonalnie zmniejszona.

Kompensaty nie otrzymasz, jeżeli byłeś współsprawcą czynu zabronionego lub godziłeś się, że doznasz jego skutków.

W jaki sposób moja sytuacja finansowa może wpłynąć na szansę otrzymania przeze mnie kompensaty lub wysokość kwoty?

Twoja sytuacja finansowa nie ma znaczenia dla ubiegania się o kompensatę. Przy rozpoznawaniu Twojego wniosku ważne będzie ustalenie, czy możesz dostać odszkodowanie od sprawcy, pomocy społecznej lub z ubezpieczenia. Kompensata zostanie przyznana, jeżeli sąd stwierdzi, że z żadnego z wymienionych źródeł nie otrzymasz odszkodowania.

Czy istnieją jeszcze inne kryteria, które mogłyby wpłynąć na szansę otrzymania przeze mnie kompensaty lub wysokość kwoty?

Jedynie warunki przyznania kompensaty to brak możliwości uzyskania odszkodowania od sprawcy, z pomocy społecznej lub z ubezpieczenia.

W jaki sposób zostanie obliczona kompensata?

Twoim obowiązkiem będzie wykazanie jakie koszty poniosłeś w związku z czynem zabronionym. Jeżeli będziesz dochodził utraconych zarobków, powinieneś przedstawić dokument, z którego będzie wynikać, ile zarabiałeś. Koszty związane z leczeniem i rehabilitacją oraz koszty pogrzebu najlepiej udowodnić za pomocą rachunków. Jeżeli nie masz rachunków, możesz złożyć wniosek o przesłuchanie świadków lub powołanie biegłych.

Jeżeli sąd uzna, że w Twojej sprawie nie można dokładnie udowodnić, że należy Ci się żądana przez Ciebie kwota, może zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności.

Czy istnieje minimalna/maksymalna kwota, którą można zasądzić?

Kompensata nie może przekroczyć 25 000 zł, a gdy ofiara poniosła śmierć - kwoty 60 000 zł. Przepisy nie określają minimalnej wysokości kompensaty.

Czy oczekuje się ode mnie podania we wniosku o kompensatę określonej kwoty? Jeżeli tak, czy dostanę instrukcje dotyczące sposobu jej obliczenia lub innych kwestii?

Tak, we wniosku powinieneś podać, jakiej kwoty się domagasz. Nie istnieje specjalna instrukcja, ale możesz uwzględnić informacje do punktu „W jaki sposób zostanie obliczona kompensata”.

Czy kompensata wypłacana przez właściwy organ zostanie pomniejszona o odszkodowanie, które otrzymam z tytułu poniesienia szkody z innych źródeł (od pracodawcy lub z prywatnego systemu ubezpieczenia)?

Jeżeli na poczet kosztów pogrzebu, utraconych zarobków lub innych środków utrzymania (np. alimentów) bądź kosztów związanych z leczeniem i rehabilitacją otrzymałeś środki od sprawcy, z ubezpieczenia lub pomocy społecznej, sąd pomniejszy o nie kompensatę.

Czy mogę otrzymać zaliczkę na poczet kompensaty? Jeżeli tak, na jakich warunkach?

Przed rozpoznaniem wniosku możesz ubiegać się o przyznanie tytułem tzw. zabezpieczenia określonej sumy na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z leczeniem i rehabilitacją lub kosztów pogrzebu. Wniosek możesz złożyć przed złożeniem wniosku o przyznanie kompensaty lub równocześnie z tym wnioskiem.

Czy po wydaniu głównej decyzji mogę otrzymać uzupełniającą lub dodatkową kompensatę (ze względu na zmianę okoliczności lub pogorszenie stanu zdrowia itp.)?

Zasada jest przyznawanie kompensaty jednorazowo.

Jakie dokumenty należy załączyć do wniosku o kompensatę?

Do wniosku o kompensatę powinieneś załączyć odpis zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, odpisy orzeczeń wydanych w postępowaniu karnym (np. postanowienie o umorzeniu postępowania karnego), odpisy zaświadczeń lekarskich lub opinii biegłych dotyczących uszczerbku na zdrowiu, rachunki oraz inne dokumenty potwierdzające informacje zawarte we wniosku.

Jeżeli o ubiegasz się o kompensatę w związku ze śmiercią osoby najbliższej, powinieneś dołączyć jej akt zgonu oraz dokumenty potwierdzające w jakim stosunku pozostawaliście (np. akt urodzenia lub małżeństwa). Jeżeli osoba ta była Twoim konkubentem, powinieneś załączyć złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie, że pozostawaliście we wspólnym pożyciu.

Czy istnieją opłaty administracyjne lub inne należności, które należy uiścić w chwili wniesienia wniosku oraz w trakcie jego rozpatrywania?

Przy ubieganiu się o kompensatę będziesz w całości zwolniony od ponoszenia kosztów sądowych. Oznacza to, że nie poniesiesz wydatków związanych ze złożeniem wniosku ani jego rozpatrywaniem (np. opłat za opinie biegłych).

Który organ podejmuje decyzję dotyczącą wniosku o kompensatę (w sprawach krajowych)?

W sprawach krajowych wnioski o przyznanie kompensaty rozpoznaje sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce Twojego zamieszkania. Zwykle jest to sąd rejonowy położony w Twojej miejscowości lub najbliższej Twojej miejscowości.

Na jaki adres należy wysłać wniosek (w sprawach krajowych)?

Wniosek w sprawach krajowych należy wysłać na adres sądu, który będzie rozpoznawał sprawę.

Czy muszę być obecny w trakcie postępowania lub kiedy mój wniosek jest rozpatrywany?

Sąd, który będzie rozpoznawał wniosek zadecyduje, czy będziesz musiał być obecny na posiedzeniu. Informując Cię o terminie rozpoznania wniosku sąd wskaże, czy Twoja obecność jest obowiązkowa.

Jak długo będę musiał czekać (w przybliżeniu) na decyzję dotyczącą kompensaty?

Przepisy nie określają terminu, w którym powinien zostać rozstrzygnięty wniosek o przyznanie kompensaty. Termin zależeć będzie nie tylko, nie tylko od tego, jak skomplikowana jest sprawa i jakie dowody będzie musiał przeprowadzić organ orzekający, ale również od ilości spraw, które aktualnie rozpoznaje organ orzekający.

Nie jestem zadowolony z decyzji organu. W jaki sposób mogę ją zaskarżyć?

Jeżeli będziesz niezadowolony z decyzji sądu możesz się odwołać do sądu okręgowego. Jeżeli będziesz występował przed sądem bez pełnomocnika otrzymasz informację w jaki sposób wnieść odwołanie.

Gdzie mogę pobrać niezbędne formularze i uzyskać pozostałe informacje dotyczące wnoszenia wniosku o kompensatę?

Prokurator prowadzący postępowanie przygotowawcze w sprawie czynu zabronionego, którego dotyczy kompensata, udzieli Ci niezbędnych informacji o kompensacie, udostępni wzór formularza wniosku i wyjaśni, jak go wypełnić.

Czy istnieje specjalny numer telefonu, pod który mógłbym zadzwonić, lub strona internetowa, z którą mógłbym się zapoznać?

Podstawowe informacje o kompensacie oraz wzór wniosku znajdują się na stronie internetowej [Ministerstwa Sprawiedliwości](#).

Czy w trakcie sporządzania wniosku o kompensatę mogę otrzymać pomoc prawną (pomoc ze strony prawnika)?

Pomoc prawną może otrzymać osoba, która wykaże, że sytuacja materialna nie pozwala jej na opłacenie prawnika. Musisz jednak pamiętać, że pomocy przy ubieganiu się o kompensatę możesz oczekiwać od prokuratora prowadzącego postępowanie w sprawie czynu zabronionego, którego dotyczy kompensata.

Czy istnieją organizacje wspierające ofiary czynów zabronionych, które mogłyby mi pomóc w dochodzeniu kompensaty?

W Polsce funkcjonuje Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, który gromadzi fundusze przeznaczone, między innymi, na pomoc dla ofiar przestępstw i ich najbliższych. Dysponentem Funduszu jest Minister Sprawiedliwości. Pomoc jest zorganizowana w ten sposób, że Dysponent Funduszu wybiera w drodze otwartego konkursu ofert organizacje, których oferty uznał za najlepsze i przyznaje im dotacje celowe na działania na rzecz ofiar przestępstw. Zasadą jest, że w każdym województwie działa co najmniej jeden podmiot udzielający wsparcia ofiarom przestępstw. Ze środków funduszu finansowana jest pomoc prawna, psychologiczna oraz materialna. Pomoc prawna może obejmować pomoc w dochodzeniu kompensaty.

Osoba zainteresowana skorzystaniem z pomocy powinna udać się do organizacji pozarządowej, która otrzymała na ten cel dotację od Ministra Sprawiedliwości i uprawdopodobnić, że na jej szkodę popełniono przestępstwo. Ich wykaz ze wskazaniem danych kontaktowych został zamieszczony na stronie internetowej [Ministerstwa Sprawiedliwości](#), zakładka Działalność/Pomoc pokrzywdzonym/Pomoc pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym – lista podmiotów i organizacji.

Ostatnia aktualizacja: 13/09/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.